

Conselh Generau d'Aran

Era dragona de Liat

Autora: Pax Dettoni
Il·lustracions: Igor Losada

num. 6

+ 7ans

collection de condés

Dépôt Camhel

© *Edite:*

Conselh Generau d'Aran

© *Autora:*

Pax Dettoni

© *Il·lustracions:*

Igor Losada

© *Dessenh e maquetacion:*

Alèxia Grustan

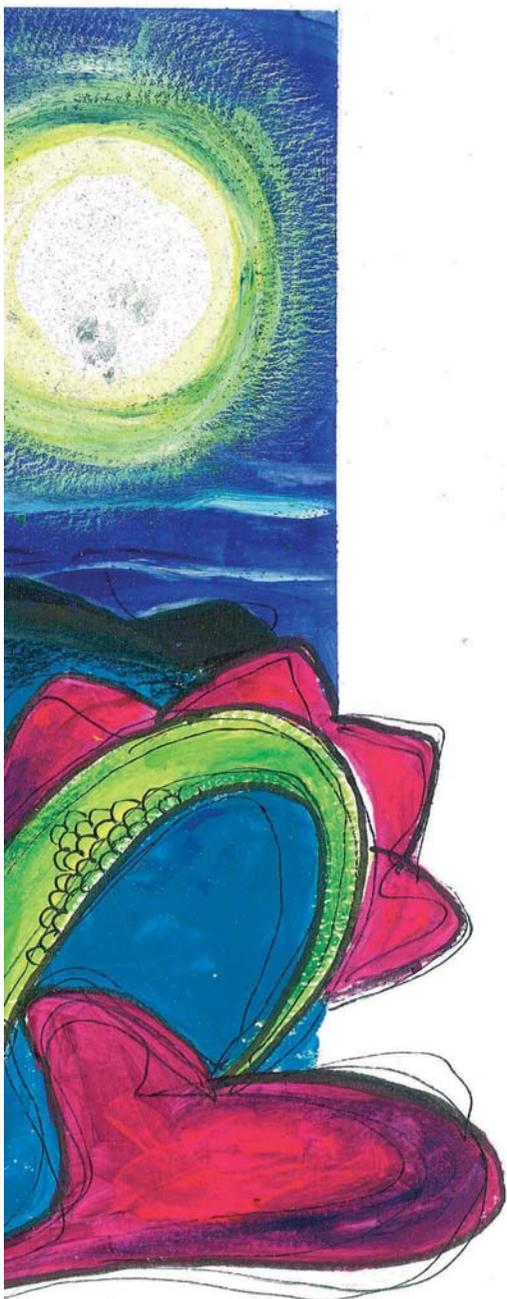
ISBN: 978-84-89940-41-3

D.L.: L-1227-2012

Edicion:

Seteme 2012

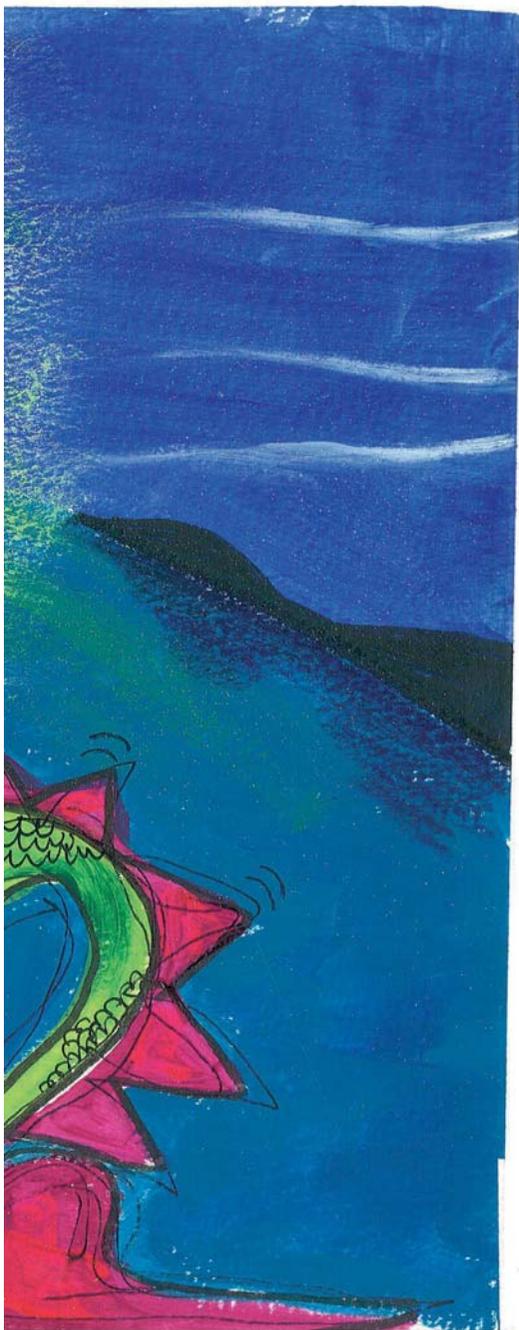

I auie un còp, ua dragona de pèth verda e escalhes acabades en puntes ròsa que viuie en estanh Long de Liat.

Quan ath ser, es lutzencrambes s'alugauen, es sòn colors cuelhien intensitat e semblaue ua discotèca mobila. Mès, era dragona non sabia barar e aquest ère eth sòn gran drama.

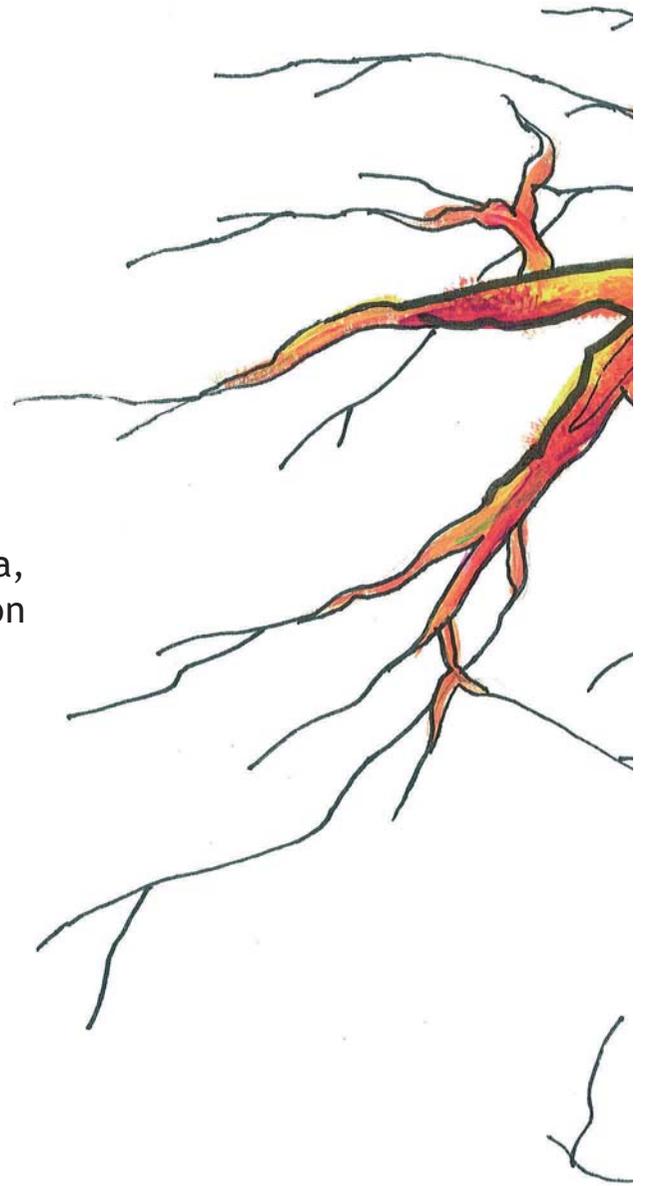
Es gargolhes e es grilhonets, cada còp que la vedien, entonauen musiques entà sajar de hèr-la a barar; eri se divertien quan era tèrra tremolaue damb es sòn movements brusqui en botjar eth sòn gran còs.

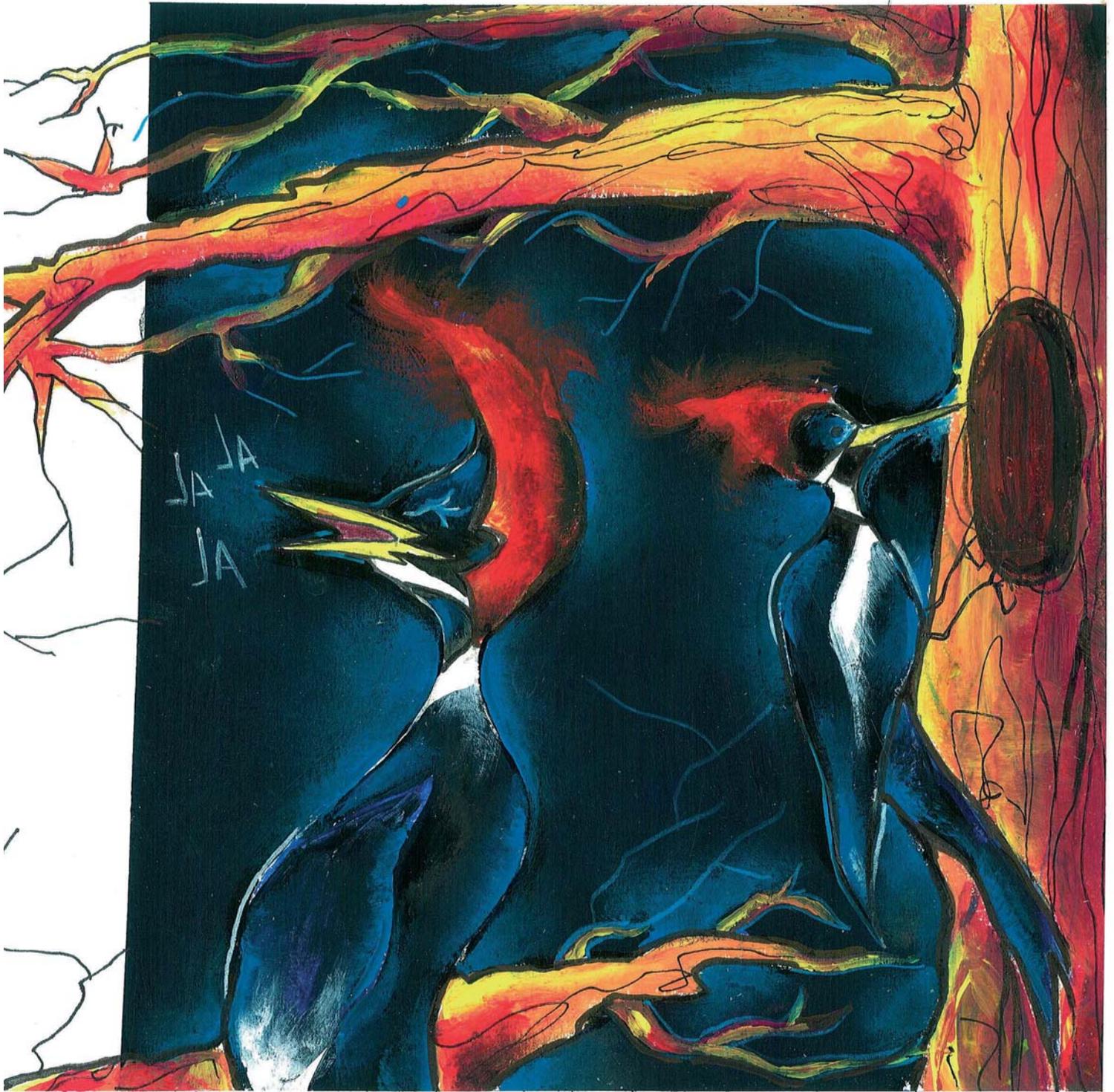

Cada net era dragona sajaue de seguir eth ritme, mès non podie coordinar es sues granes pantes de darrèr damb es de deuant, ne er anar e vier dera sua longa coa acabada en flècha, ne eth sòn long còth, ne tanpòc es sues petites e gracioses aurelhetes. Ère era viua imatge dera descoordinacion!

Es pics neri, qu'aborridi de hèr horats tot eth dia,
guardauen, burlèrs, eth patetic spectacle, non
deishauen d'arrir.

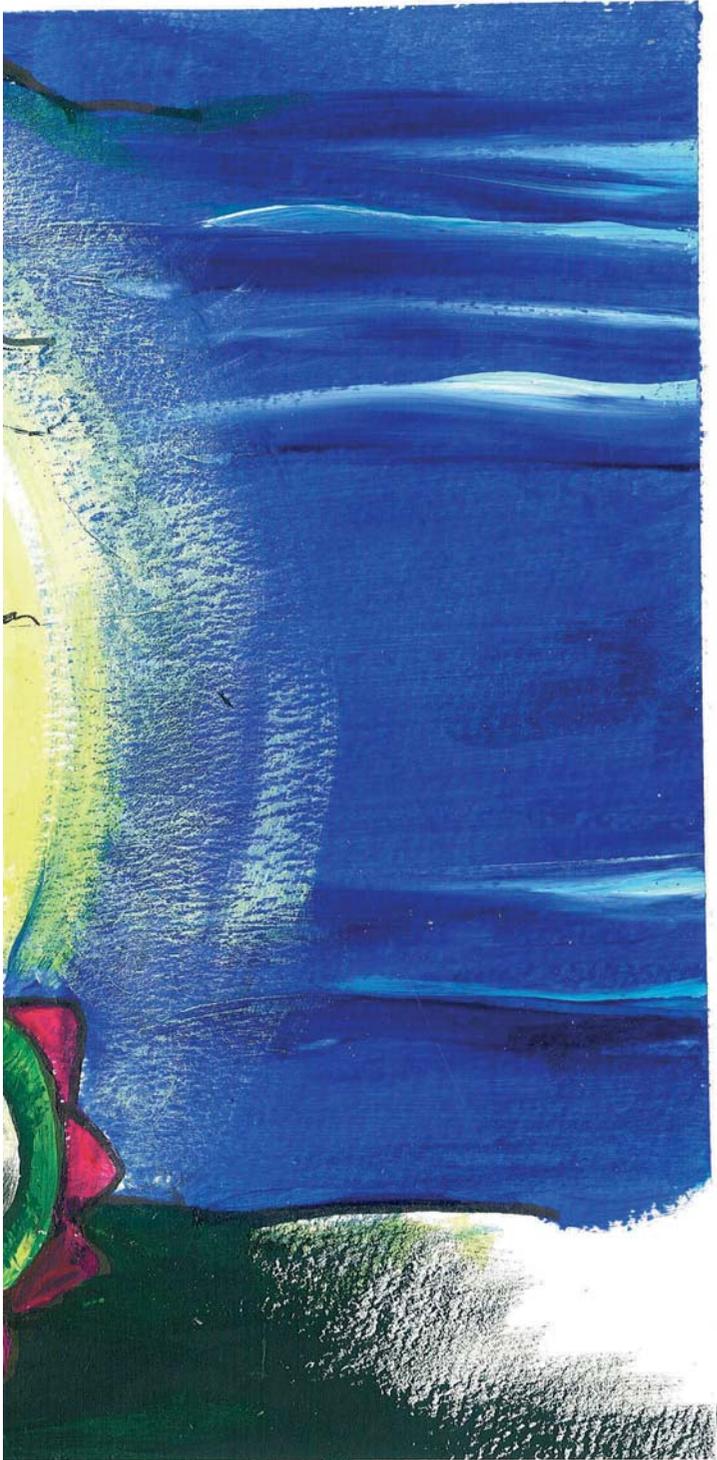

Era, umiliada, se despedie dera lua e des musics, e entre sanglòts se calaue pòc a pòc ena aigua, mentre que, ua a ua, es puntes ròsa des sues escalhes s'anauen amortant coma ac hèn es candelons d'un pastís d'aniversari.

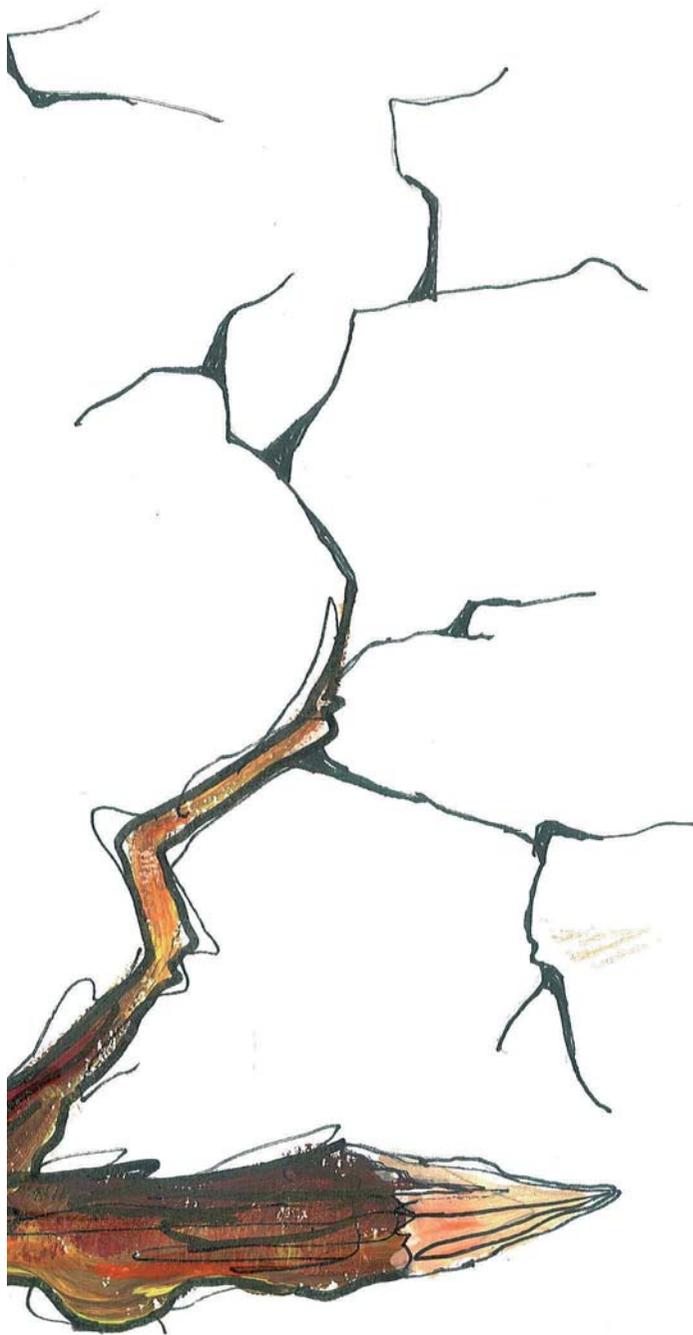

Dempús se trapaue de nau en silenci sepulcrau der interior der estanh Long de Liat, e aqui ploraue e ploraue.

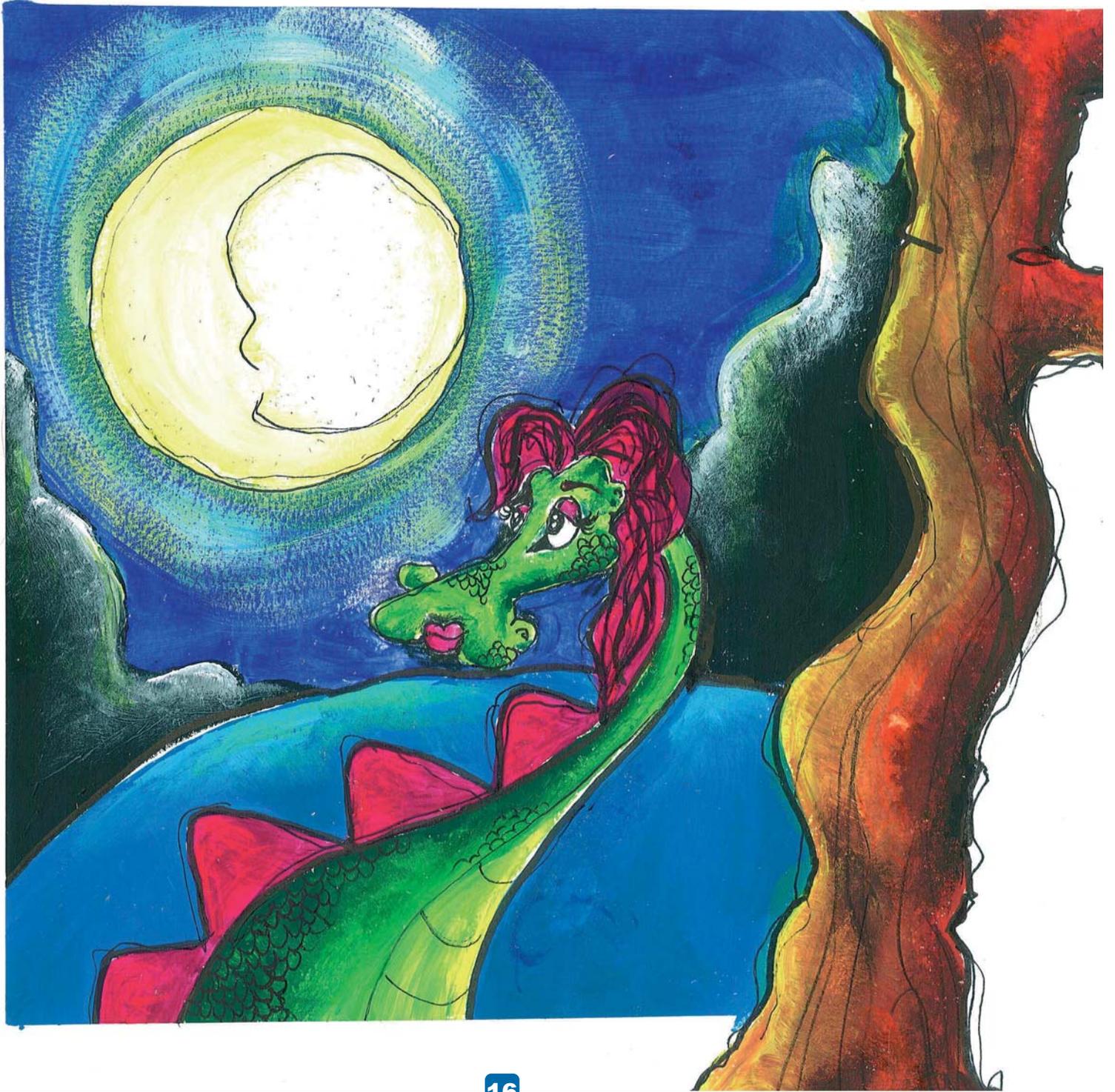

Ploraue tant qu'eth nivèu dera aigua der estanh cada còp ère mès naut, e es marmòtes auien de catar nauï nidaus pr'amor qu'es der an anterior ja èren negadi d'aigua.

Se trapaue fòrça soleta laguens der estanh, e èren pògui es moments que podie jogar e passar-s'ac ben. Barar li semblaue plan divertit, per aquerò ne volie apréner, totun, non li agradaue bric de veir com toti se li n'arrien.

Sabie que viuerie fòrça ans. Sa mair, abans de morir, li deishèc ua carta a on ère escrit qu'es dragones de puntes ròsa viuen milèrs d'ans. Ara sonque auie complit 100 ans, e ne hège 80 qu'ère soleta en gran lac.

Es dies èren minutes somades de gran engüeg. De bon maitin gessie a pescar, descansaue entà minjar un shinhau e nadaue ua estoneta. Anaue d'un costat tar aute der estanh, e dera part mès prigona entara superfícia. Ath ser, se trapaue damb era Lua e li condaue es sòns sònis coma baraira professionau. Dempús, coma tostemp, era musica començaue e era tornaue a sajar de barar entà descorbir, un còp darrèr de un aute, que li ère impossible voludar-se ath ritme dera musica.

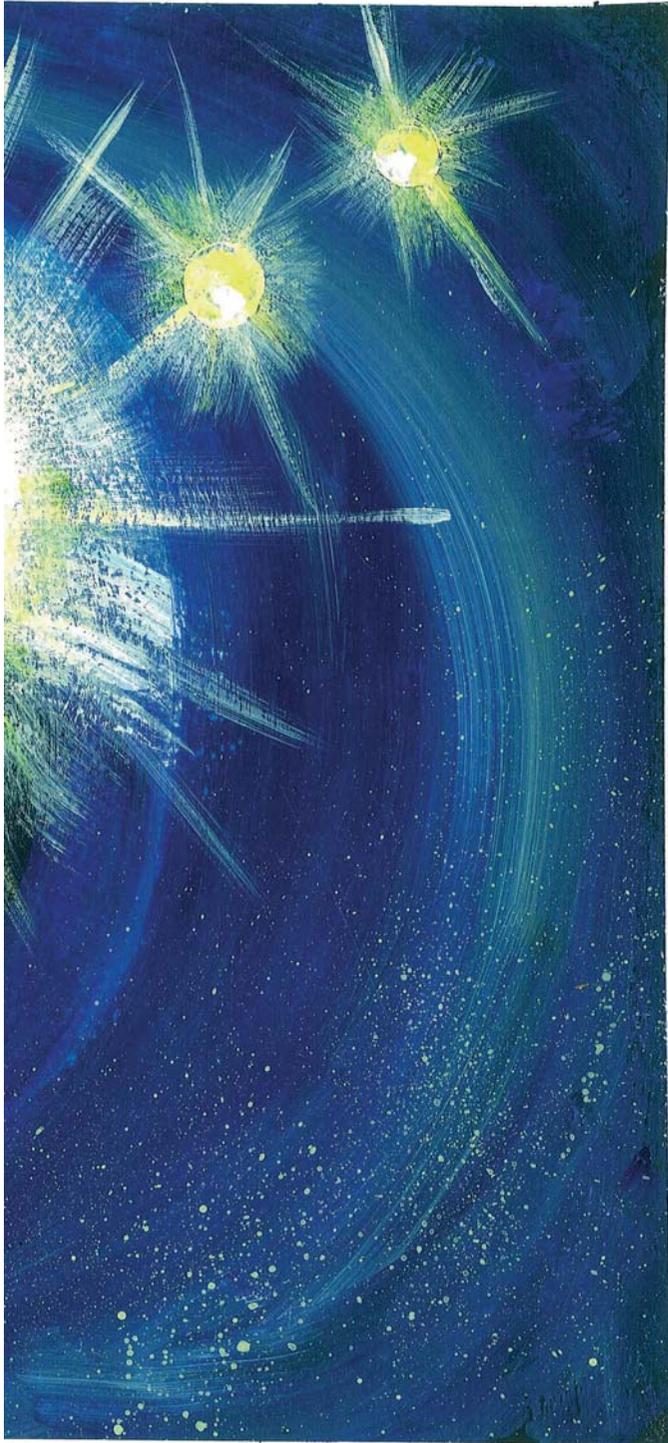

Era Lua s'auie convertit ena sua mielhor amiga. Quan la vedie plaçada sus er estanh, a on era sua lum blanca se reflectie, regalant claror a tota era montanha de Liat, era li parlaue ores e ores encara que jamès li responie.

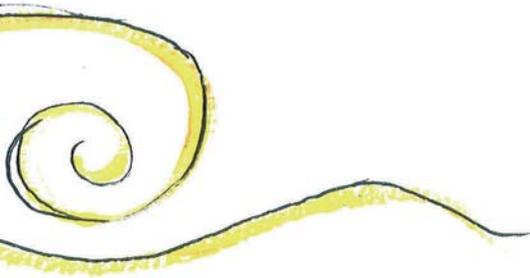
Era Lua tanben estimaue fòrça ara dragona. Es darrèri 60 ans la escotaue cada net. Mès, arribèc un dia qu'era Lua se'n cansèc d'entèner ara dragona planher-se des umiliacions que li hègen es pics neri cada viatge que sajaue de barar. Alavetz, en un acte de desesperacion, decidic demanar-li a sa pair, eth Solei, permís entà poder parlar damb era.

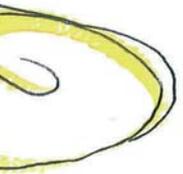

Aqueth mes i auie un eclipsi, e era Lua avec temps entà condar-li era situacion dera dragona a sa pair, eth Solei. Eth demorèc estonat perque era sua hilha Lua auie estat tostemp fòrça introvertida, e non li coneishie guaires amistats. Comprenc era estima qu'era Lua auie pera sua amiga e, per aquerò, immediatament, li concedic eth desir. Mès, li metec ua condicion e atau l'ac hec a saber:

“Lua, estimada hilha mia, tu sabes qu’encara que mos vedem ben pòc, tostemp era mia lum e calor son damb tu. A jo m’arribe eth tòn rebut e atau sabi com te trapes. Voi que sigues erosa e per aquerò permeterè que trinques era nòsta lei cosmica e, sonque per aquest viatge, parlaràs damb era tua amiga. Mès, t’è de méter ua condicion, ja qu’atau ac ditz eth còdi d’aunor que jurè respectar quan assumí eth mèn cargue ena galàxia. Eth tòn messatge non pòt quèir en sac horadat. S’era dragona non escote aquerò que li condaràs, damb atencion, e non hè usatge dera saviesa cosmica que li balharàs, alavetz era tua orbita se botjarà d’a on ei ara, e t’aluenharà fòrça dera tèrra, tament qu’arrés poirà guardar-te e admirar-te enes nets clares. Seràs condemnada a víuer tota era eternitat ena ombra, a on era mia caloreta non te poirà arribar. Eth risc que prenes hilha estimada ei fòrça gran. Jo confii en tu, mès as d’èster segura qu’era dragona ei en disposicion d’escotar-te atentaments; non voi perdre-te deth mèn costat.”

Era Lua non demoraue pas aquera condicion, mès, ¿de qué li servie èster tostemp ena madeisha orbita se totes es nets auie de presenciar eth madeish espectacle ridicul dera dragona? Non podie suportar veir patir tant ara sua amiga. Qué serie dera dragona se seguie atau? Auie d’aprèner a barar, e sonque era li podie condar eth secret.

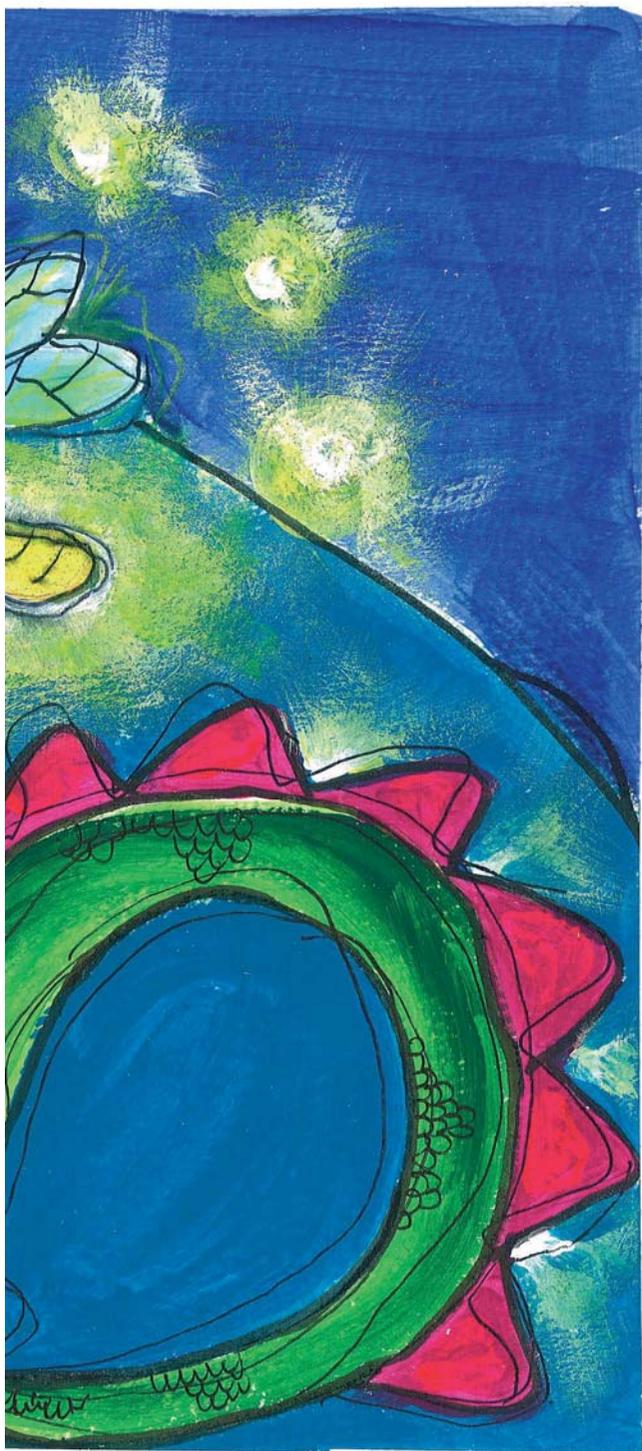
Era ère convençuda de qu'era dragona podie dançar com es àngels, sonque auie de saber se qui ère de vertat. Aquesta podie èster era sua oportunitat entà entené'c e, per aquerò, era Lua, de seguida, responec a sa pair eth Solei:

“Pair mèn, jo non coneishi era eternitat, e probablament serà era etèrna desconeshuda entà jo, mès, ena vida cau guidar-se peth dictat deth còr. Damb era mia amiga dragona è entenut se qué ei eth patiment e era soletat. Sonque a de comprèner eth nòste secret; me guidi pera mia intuicion e donques accèpti era condicion. Gràcies pair Solei per permeter-me de baishar tà parlar damb era.”

Er eclipsi s'acabèc e eth Solei seguic damb eth sòn viatge, mentre qu'era Lua respiraue prigondament en tot préner consciència d'aquerò qu'acabaue de decidir.

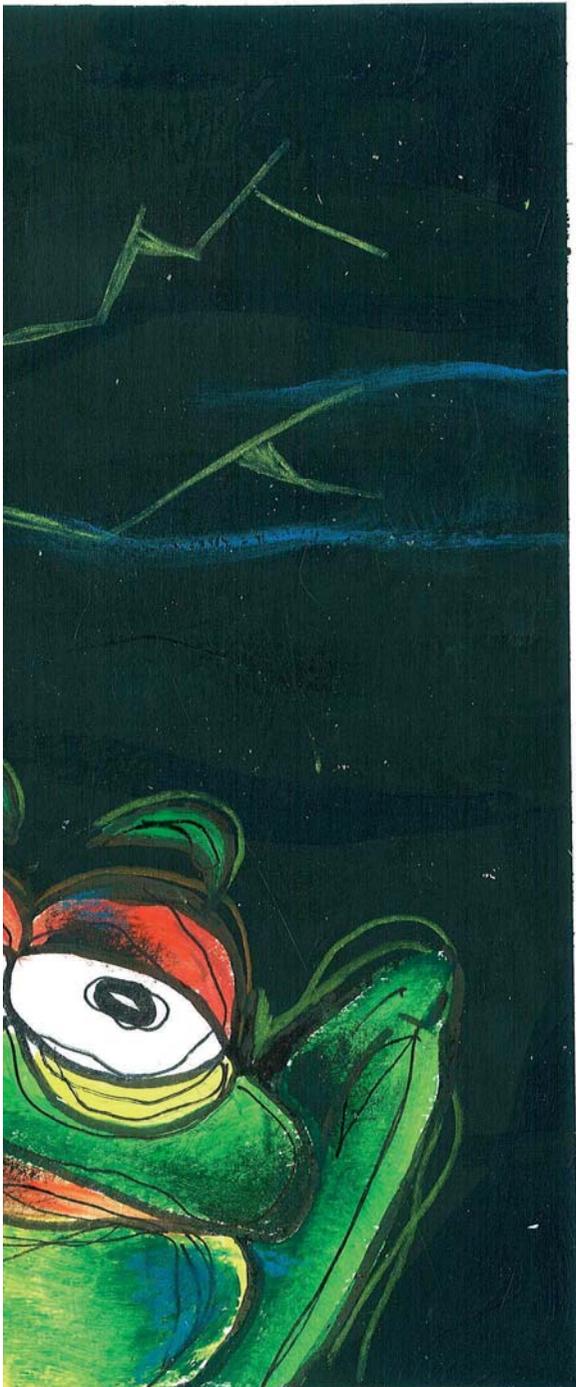

Era dragona allucinaue en veir com era lum dera Lua s'auie amortat de còp, e ara tornaue. Pendent era sua vida auie presenciat fòrça eclipsis mès, tostemp li semblauen espectaculars. Es gargolhes e es grilhonets auien demorat en silenci pendent tot eth temps d'escuretat e as pics neri non se les auie entenut ne a respirar. Non s'entenie arren, absolutament arren, ne eth vent. Ère coma s'eth temps s'aguesse arturat. Per prumèr còp, en estanh Long de Liat toti es èstes vius auien auut eth madeish comportament: era totau quietud. Aquerò sonque podie indicar ua causa... Quauquarren ère a punt de succedir.

Arrés podie imaginar era convèrsa qu'acabauen de mantier, a ans lum, era Lua damb eth Solei, mès toti podien pressentir qu'un cambi s'apropau.

Un des grilhonets mès joeni, comencèc a tocar es prumèras nòtes de musica. Damb fòrça prudència, es auti grilhonets tanben li seguiren eth ritme, e dempús es gargolhes entrèren damb es sòns tons. Es lutzencrambes aluguèren es sòns còssi, e es puntes ròses dera dragona tanben cuelheren intensitat. Ère tot a punt entara hèsta de cada net. Era session de balh anaue a començar. Era coa dera dragona començau a botjar-se entara drete e es aures entara quèrra e tot ère descoordinacion!

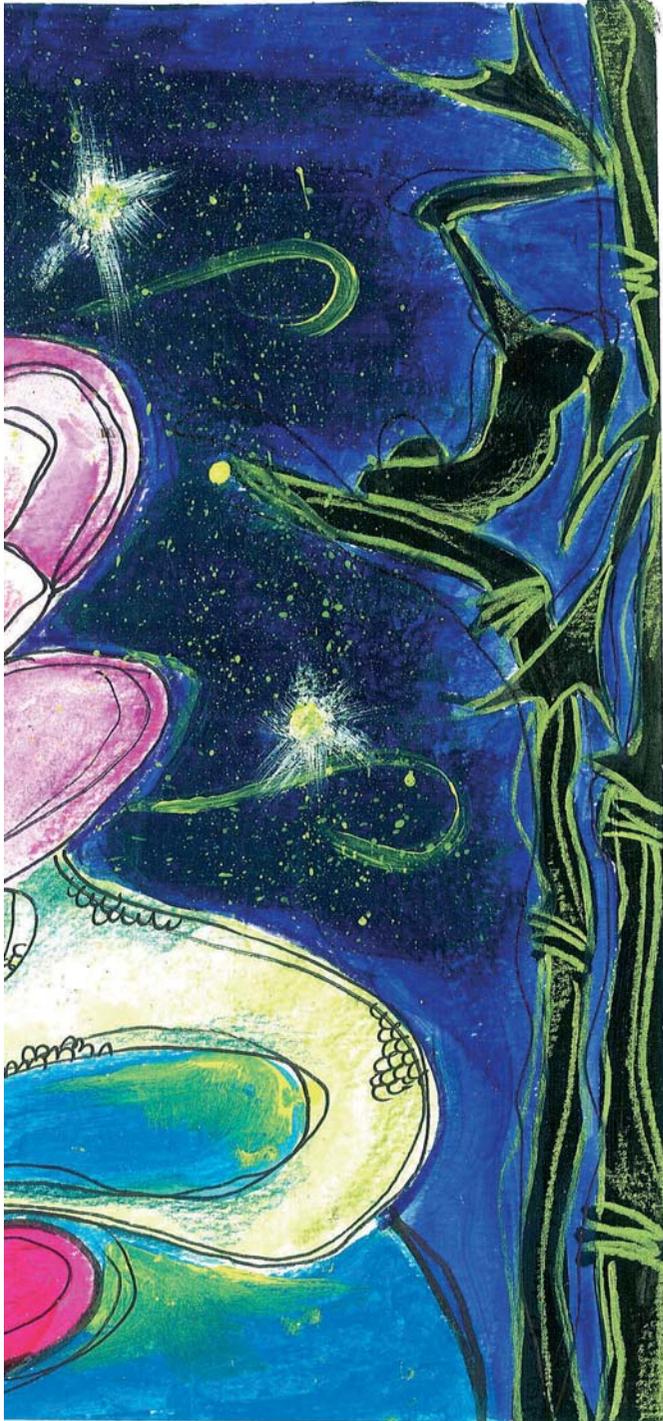

Mès, aquest viatge siguec diferent: era dragona sentie quauquarren d'estrany e fòrt en miei deth piet. Ère com un heired que li començaue en còr e li anaue per totes es venes e artèries, e tot en un còp demorèc immobila com eth gèu der iuèrn que corbie er estanh de Liat.

Aquiu l'auies drete coma ua estatua romanica; non podie botjar ne parpalhoar. Toti es presents, sense comprèner se qué passaue, la guardauen espectants. Totun, deuant d'aquera situacion tant estranha, arrés ère alarmat e èren toti tranquilli e en patz.

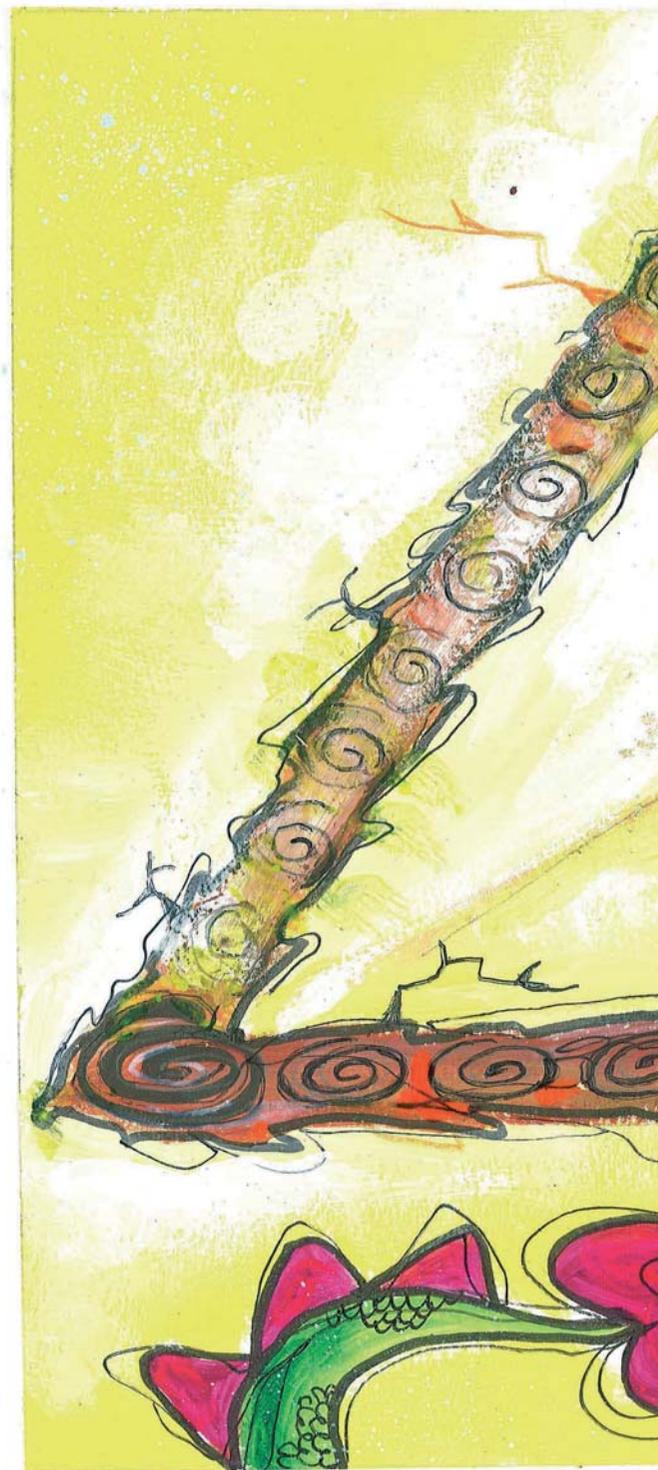

Era dragona dauric es uelhs e se vedec ada era madeisha gelada en miei der estanh. Ara se trobaue ben laugèra, fòrça fòrça laugèra, coma se non auesse còs. En un prumèr moment s'espantèc, non entenie com podie èster dehòra deth sòn còs, e tanpòc entenie com i podie veir s'es sòns uelhs auien demorat en sòn còs gelat. Dus segons mèts tard entenec que non vedie damb es uelhs, senon damb tot eth son èster, e que podie tanben botjar-se sense besonh deth sòn còs e çò mèts important: sense deishar d'èster era.

Era net s'auie convertit en un telon auriò espès, fòrça caud e acuelhedor. Er espaci ja non ère mesurable, e era gravetat non existie; era se sentie fòrça comòda. De hèt, ère tan relaxada coma se se crossèsse en un amac. Non auie pòur e ère fantastic sentir-se liura com jamès s'auie sentit.

En miei d'aguest espaci tant agradiu apareishec un triangle plan gran. Era s'apropèc e comprovèc qu'ère ua pòrta fina de saüquèr talhada tota damb centeats de relèus d'espirau. Çò mès curios ère qu'aqueri relèus èren en moviment e es espiraus virauen sus eres madeishes sense parar. Era pòrta non auie clauadura e, totun, se dauric.

Era dragona damb fòrça curiositat entrèc laguens deth nau espaci a on era pòrta triangulara damb espiraus en moviment l'auie convidada. E aqui se trapèc damb ua figura femenina, damb eth peu long que li baishauèc pera espatla. Non auie cara. Sonque ère era siloeta d'ua grana lum blanca qu'enluernaue: ère era Lua.

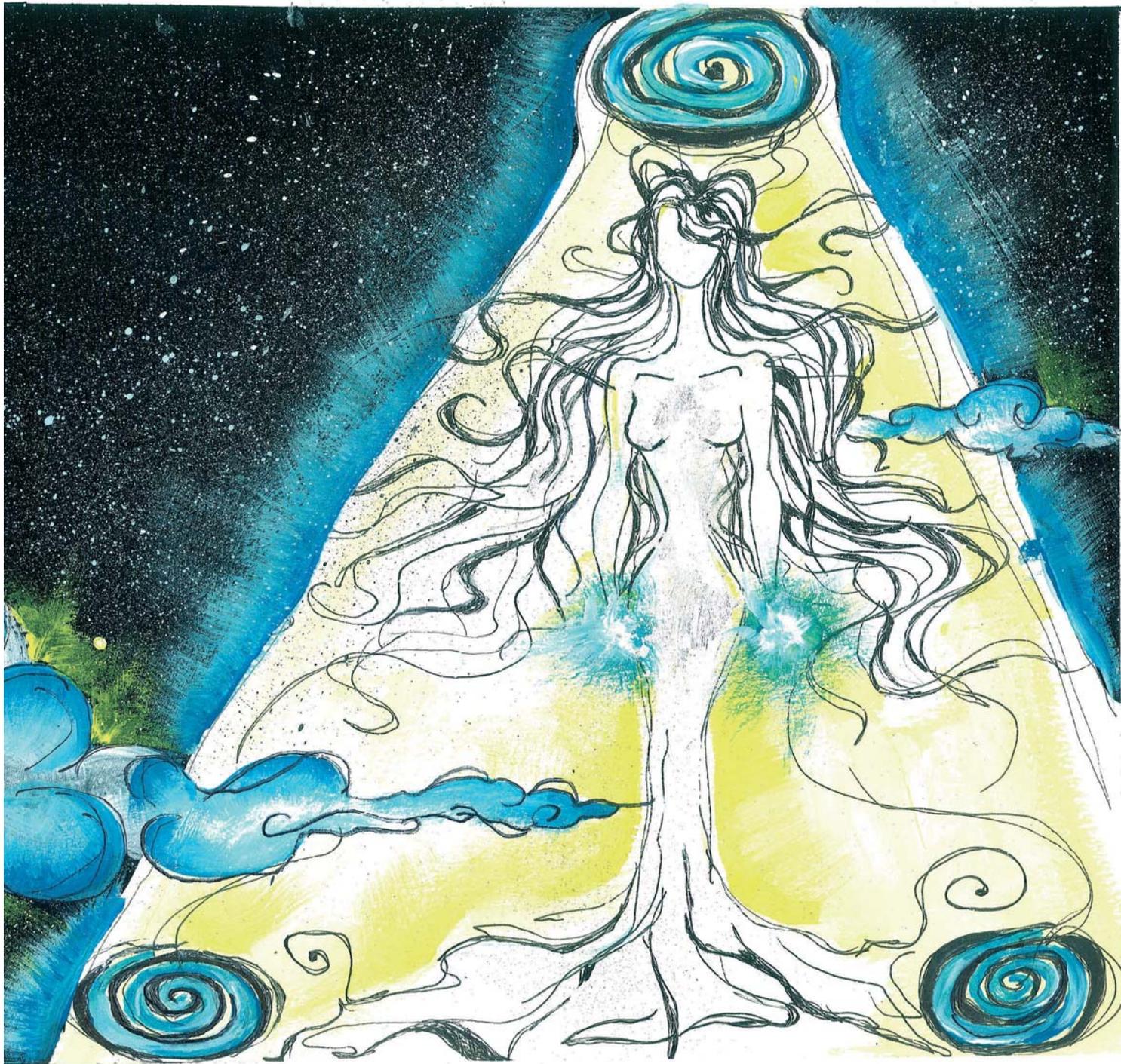

Es dues amigues se reconeisheran rapidament. Fin finau èren amassa, ua apròp dera auta com jamès auien estat. Èren eroses e volien jogar, parlar e compartir eth temps amassa.

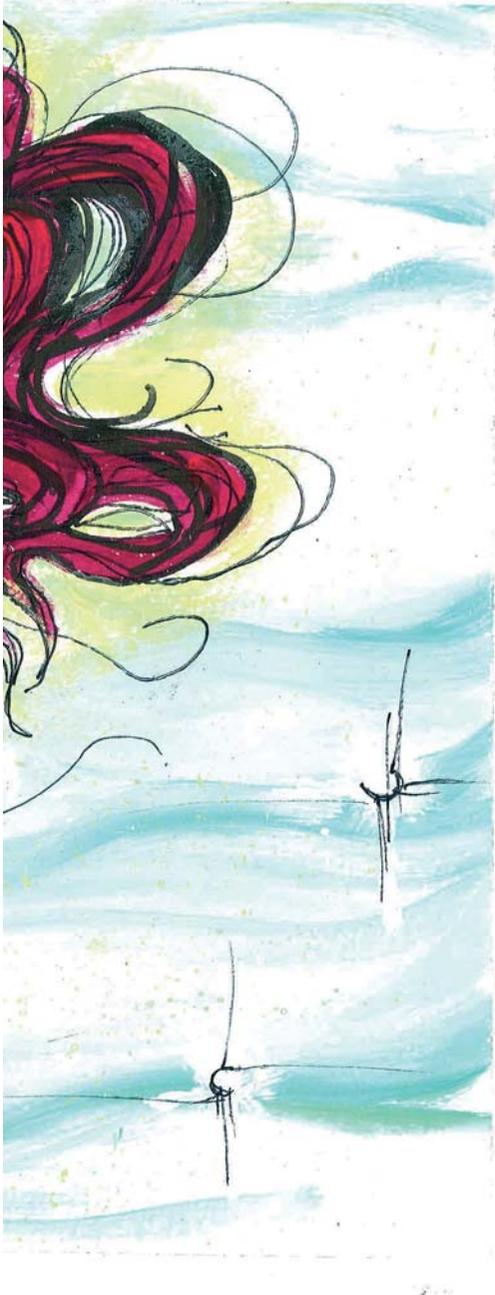
En lènguatge que s'emplegaue en lòc deth non-temps e eth non-espaci a on èren, era Lua li dèc eth messatge ara dragona. Eth messatge non ère damb paraules, ère un messatge d'emocions e sentiments, e ère telepatic. Era dragona aguec era sensacion de que li metien ua injeccion de sapiença cosmica que non seguie era logica e que li arribaue ben tà laguens. E tot d'un còp comprenec fòrça causes e se trapèc plea e erosa.

Era Lua li condèc plan causes sus era simpla dera vida, sus era importància d'aquerò que non se ve, e li didec qu'eth còs ei sonque un instrument entà experimentar; pr'amor qu'era ère fòrça mès qu'eth còs de dragona qu'ara portaue. Li volie hèr a comprèner qu'era non ère jamès soleta, perquè ère part de tot aquerò que la entornejaue. Sonque depenie d'era viué'c atau. S'entenie açò, dançarie tostemp damb ritme, pr'amor qu'eth ritme deth sòn còr anarie damb eth ritme des acòrds musicaus.

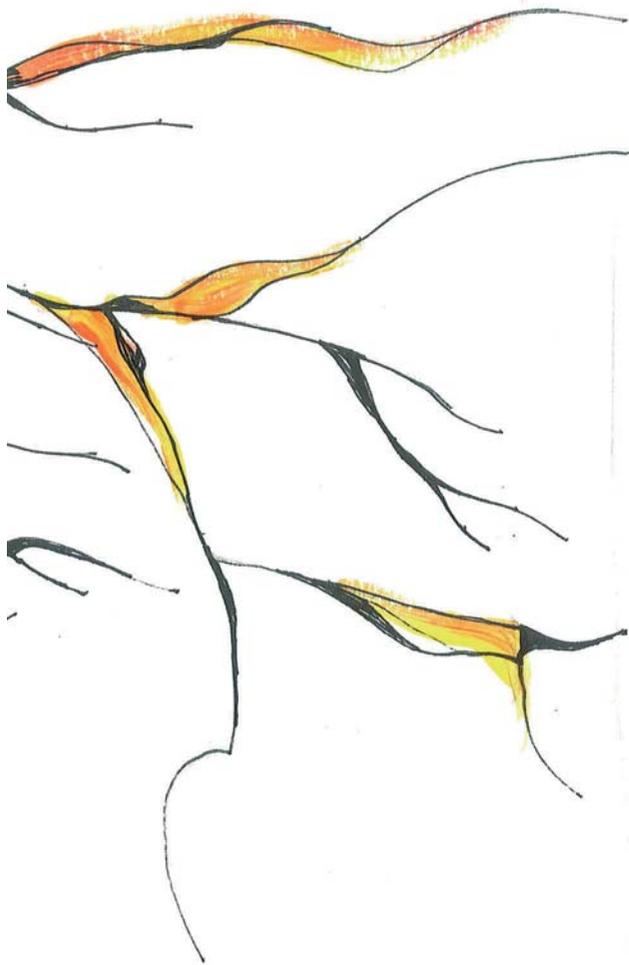

Eth temps qu'auien entà parlar ère ben cuert, e lèu arribèc entàs amigues eth moment de dider-se adiu. En temps reau, era dragona auie estat sonque ua minuta immobila, mès auie era sensacion d'auer estat dehòra deth sòn còs aumens tres ores.

Ath moment, era dragona siguec en sòn còs un aute viatge. Ja sentie era gravitat terrenau. Dauric es uelhs e i vedie coma tostep. Ère laguens deth còs, mès ara se sentie coma se s'auesse metut un vestit de dragona! Auie entenut qu'era ère quauquarren mès qu'ua dragona, e aquerò li hège gòj, tant, que sonque volie barar e barar.

En tot començar a botjar era coa en armonia damb eth còth, desprenie era soleta un ritme que s'encomanèc rapidament entre toti es animaus qu'èren ath torn der estanh. Atau qu'eth grilhonet joen comencèc a tocar era melodia preferida deth grop musicau de Liat.

De seguida toti entonèren era cançon. Es pics neri èren plaçadi en ua des branques mès apròp dera riba, e èren prèsti entà deishar anar es sues classiques rialhades ofensives. Mès, deuant dera suspresa de toti, era dragona, damb fòrça suavitat e ritme interior, botgèc prumèr es pantes de deuant, dempús, e damb fòrça coordinacion, botgèc es pantes de darrèr, seguit d'un moviment articulat dera coa e deth còth ath madeish temps. Ère impressionanta era manèra tant armonica e eleganta qu'auie ara de barar. Un espectacle meravilhós.

Aguest viatge non i auec arrés que se trufèsse d'era entre es abitants der estanh Long de Liat; era alegria desbordèc er ambient. Atau comencèren es prumèrs aplaudiments e fiulets que liderauen eth grop de marmòtes que des d'alavetz se convertiren en fidèu club de fans dera dragona.

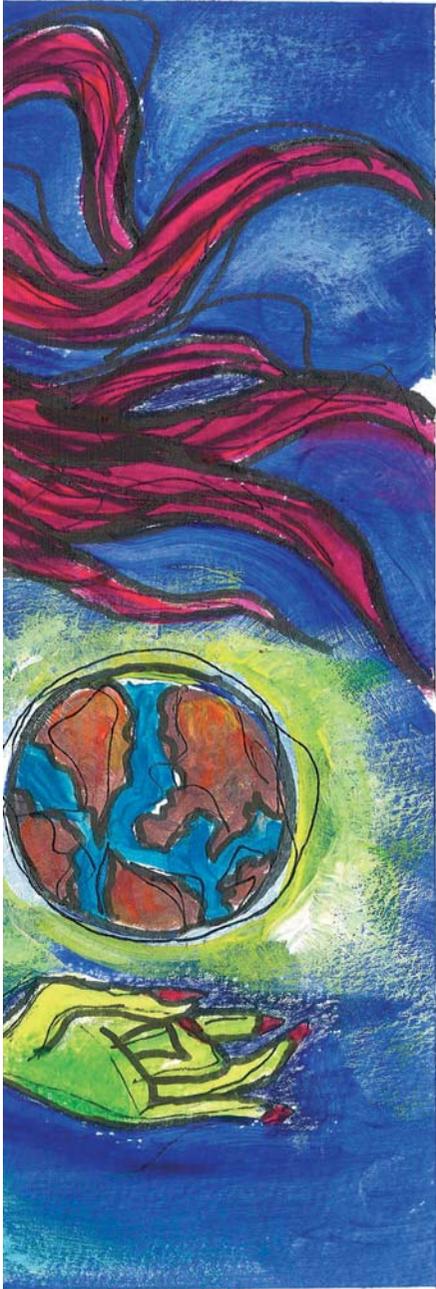

Era hèsta se respiraue en toti es cornèrs dera lana der estanh, toti èren contenti, satisfèts, cantant, barant, en tot divertir-se amassa. Se trapauen tan ben e barauen tan coordinadament, ath ritme que mercaue era dragona, qu'es ores passèren volant enquia que se hec de dia.

Atau qu'arribèc eth moment entara dragona d'entrar en estanh de Liat, perque es toristes començarien a arribar e non podien veder-la; non èren cap premanidi entà saber qu'existie. Mès, aquest viatge non entrèc laguens deth lac calamic-calamac e sanglotant com d'auti còps. Aquest viatge i entrèc illuminada pes darrèri rais dera sua amiga Lua e se capihonèc doçament ena aigua coma se siguesse un daufin deishant un rastre de felicitat darrèr sòn.

Dejà ena prigondor der estanh, trapèc ua grana serenitat, e per prumèr còp ena sua vida se sentic afortunada d'auer de demorar aqui es milèrs d'ans portant eth vestit de dragona. A on mielhòr qu'en estanh Long de Liat pòt víuer ua dragona?

Sabie qu'a compdar d'alavetz es dies serien de patz e tranquillitat, mentre demoraue es nets entà barar; un sòn qu'ère ja ua realitat. Auie après qu'entà barar ben sonque auie de sénter qu'ère part dera musica, qu'ère part de tot aquerò que la entornejaue. Qu'era ère mès qu'eth sòn còs de dragona: era ère eth tot.

Aparentament non auie cambiat arren: er estanh auie era madeisha granor; era fauna e era flòra èren es madeishes; era net arribaue e dempús se n'anaue; es dies auien ores, minutes e segons; e es pics neri anauen hènt horats neri enes arbes ath torn der estanh. Mès, eth nivèu dera aigua se mantenguie estable, e es marmòtes auien estat es prumères en encuedar-se'n, perque es sues cases ja non èren en perilh, e ara podien flotar tranquilament en tot gratar-se eth vrente.

Era dragona auie deishat de plorar.

Pr'amor dera sua trobada damb era Lua, sabia qu'era sua experiéncia coma dragona ère sonque transitòria e volie gaudir-la ath maxim.

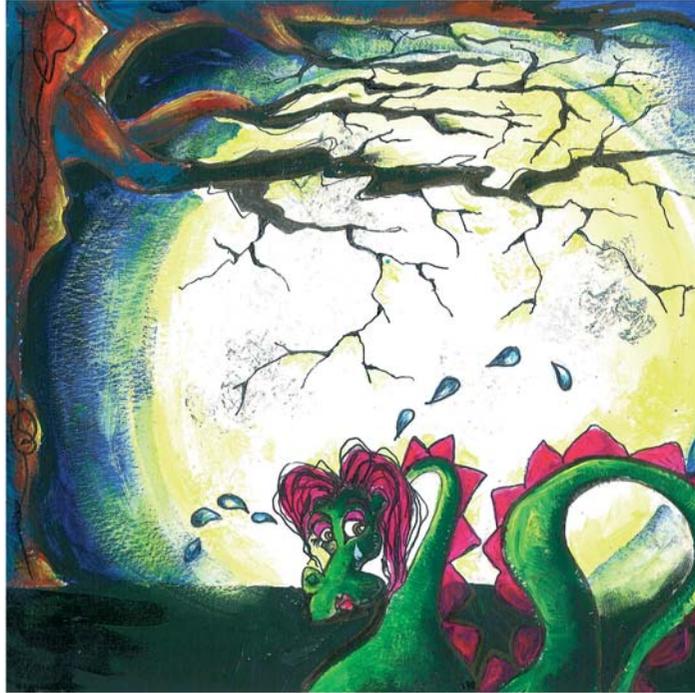
Ara sabia qu'ère mès qu'eth sòn còs, sabia qu'era tanben ère er estanh, era tèrra, es pèires, es grilhonets, es audèths, es marmòtes, era lua, es arbes, es peishi... e que toti eri tanben èren era madeisha.

Era dragona deishèc d'èster presoèra deth sòn còs, entà èster era mestressa e atau convertir-se ena mielhor baraira qu'eth parçan de Liat auie vist jamès.

Era Lua seguic ena sua orbita apròp dera tèrra e gaudic dera calor de sa pair, eth Solei, pes sègles des sègles.

E tric trac, aguest conde qu'ei acabat.

Conselh Generau d'Aran